

Sygn. akt IV U 646/17

WYROK W IMIENIU RZECZYPOSPOLITEJ POLSKIEJ

Dnia 21 czerwca 2017 r.

Sąd Okręgowy w Olsztynie IV Wydział Pracy i Ubezpieczeń Społecznych

w składzie:

Przewodniczący:	SSO Beata Łożyńska - Motyka
Protokolant:	sekr. sądowy Dominika Orzepowska

po rozpoznaniu w dniu 21 czerwca 2017 r. w Olsztynie

na rozprawie

sprawy M. K.

przeciwko Zakładowi Ubezpieczeń Społecznych Oddział w O.

o prawo do emerytury pomostowej

na skutek odwołania M. K.

od decyzji Zakładu Ubezpieczeń Społecznych Oddział w O.

z dnia 22 marca 2017 r. nr (...)

o d d a l a o d w o ł a n i e

SSO Beata Łożyńska - Motyka

Sygn. akt: IV U 646/17

UZASADNIENIE

Zakład Ubezpieczeń Społecznych Oddział w O. decyzją z 22.03.2017 roku, znak: (...), odmówił ubezpieczonemu M. K. prawa do emerytury pomostowej, ponieważ skarżący na dzień 1.01.2009 roku nie udowodnił okresu pracy w szczególnych warunkach lub w szczególnym charakterze wynoszącego co najmniej 15 lat i nie osiągnął wieku 60 lat.

W odwołaniu od decyzji (i jego uzupełnieniu) ubezpieczony domagał się jej zmiany przez przyznanie prawa do emerytury pomostowej. Wskazał okresy pracy, które jego zdaniem powinny być zaliczone do pracy wykonywanej w warunkach szczególnych. Na wykazanie tej okoliczności wnioskował o przeprowadzenie dowodu z dokumentacji pracodawcy.

W odpowiedzi na odwołanie organ rentowy wniósł o jego oddalenie, podtrzymując swoje stanowisko zawarte w uzasadnieniu zaskarżonej decyzji, a dodatkowo podniósł, że ubezpieczony legitymuje się okresem składkowym i nieskładkowym w wymiarze: 39 lat, 11 miesięcy i 26 dni oraz nie udowodnił 15 lat pracy w szczególnych warunkach.

Organ rentowy nie zaliczył wnioskodawcy do stażu pracy w szczególnych warunkach okresów zatrudnienia w firmie (...) sp. z o.o. Oddział (...) - (...) z siedzibą w O. w okresie od 25.01.1977 roku do 30.12.2016 roku na stanowiskach: starszy robotnik, starszy magazynier, kierowca wózka akumulatorowego, ekspedytor II i I klasy, ekspedytor p.o. kierowca pojazdu transportu wewnętrznego oraz ekspedytor, ponieważ zakład pracy zarówno w świadectwie pracy z 30.12.2016 roku, jak i zaświadczeniu z 9.01.2017 roku nie wykazał, że odwołujący w trakcie zatrudnienia wykonywał prace wymienione w załączniku nr 1 lub 2 ustawy o emeryturach pomostowych. Płatnik powołał jedynie przepisy rozporządzenia Rady Ministrów z 7.02.1983 roku.

Organ rentowy odmówił ubezpieczonemu prawa do emerytury, ponieważ skarżący nie udowodnił okresu pracy w szczególnych warunkach w wymiarze co najmniej 15 lat i na dzień wydania zaskarżonej decyzji nie osiągnął wieku 60 lat.

Sąd Okręgowy ustalił, co następuje.

W dniu 1.03.2017 roku wnioskodawca M. K., ur. (...), złożył wniosek o przyznanie mu prawa do emerytury pomostowej. We wniosku powołał się na dokumentację dołączoną do wniosku o ustalenie kapitału początkowego oraz dołączył świadectwo pracy z 30.12.2016 roku i zaświadczenie z 9.01.2017 roku wystawione przez (...) sp. z o.o. Oddział (...) - (...) z siedzibą w O., z których wynika, że w okresie od 25.01.1977 roku do 30.12.2016 roku skarżący wykonywał pracę na rzecz tego pracodawcy na następujących stanowiskach:

1. od 25.01.1977 roku do 30.04.1982 roku - starszy robotnik (w tym: urlop bezpłatny od 16.03.1977 roku do 22.06.1977 roku; czynna służba wojskowa od 25.04.1978 roku do 10.04.1980 roku; powrót do pracy w dniu 6.05.1980 roku),
2. od 1.05.1982 roku do 31.12.1982 roku - starszy magazynowy;
3. od 1.01.1983 roku do 31.03.1984 roku - kierowca wózka akumulatorowego,
4. od 1.04.1984 roku do 17.12.1991 roku - ekspedytor II i I klasy,
5. od 18.12.1991 roku do 2.11.1993 roku - ekspedytor kierowca pojazdu transportu wewnętrznego,
6. od 3.11.1993 roku do 30.12.2016 roku – ekspedytor i ekspedytor I klasy.

Ubezpieczony nie otrzymał od pracodawcy świadectwa wykonywania prac zgodnie z załącznikiem do ustawy o emeryturach pomostowych, a jedynie świadectwo wykonywania pracy w szczególnych warunkach z dnia 9.01.2017 roku z powołaniem na przepisy rozporządzenia Rady Ministrów z dnia 7.02.1983 roku w sprawie wieku emerytalnego pracowników zatrudnionych w szczególnych warunkach lub w szczególnym charakterze wskazujące oraz rozporządzenie w sprawie prac w szczególnych warunkach w zakładach pracy resortu komunikacji (Dz. U. nr 8 z 1983 roku).

Biorąc powyższe za podstawę Zakład Ubezpieczeń Społecznych zaskarżoną decyzją z 22.03.2017 roku odmówił ubezpieczonemu prawa do emerytury pomostowej, ponieważ skarżący na dzień 1.01.2009 roku nie udowodnił okresu pracy w szczególnych warunkach lub w szczególnym charakterze wynoszącego co najmniej 15 lat i nie osiągnął wieku 60 lat. Do pracy wykonywanej w szczególnych warunkach zgodnie z art. 4 ustawy pomostowej zaliczono skarżącemu okres od 25.01.1977 roku do 31.12.2008 roku z wyłączeniem okresów urlopu bezpłatnego i zasiłków z ubezpieczenia społecznego w łącznym wymiarze: 37 lat, 4 miesiące i 2 dni. Natomiast organ rentowy nie uznał żadnego stażu pracy w szczególnych warunkach w rozumieniu art. 49 ustawy pomostowej. Do stażu w tych warunkach na podstawie art. 49 tej ustawy nie zaliczono okresu pracy skarżącego od 25.01.1977 roku do 17.06.1977 roku, od 23.06.1977 roku do 23.04.1978 roku oraz od 6.05.1980 roku do 31.12.2008 roku, gdyż płatnik nie potwierdził, że w tych okresach wnioskodawca wykonywał pracę wymienioną w załączniku nr 1 lub 2 do ustawy o emeryturach pomostowych. W

konsekwencji odwołujący nie udowodnił okresu pracy w szczególnych warunkach lub o szczególnym charakterze w rozumieniu art. 3 ust. 1 i 3 ustawy pomostowej wynoszącego co najmniej 15 lat.

Wnioskodawca nie został zgłoszony w Zakładzie Ubezpieczeń Społecznych jako pracownik zatrudniony w warunkach szczególnych, a tym samym nie zostały opłacone za niego składki na Fundusz Emerytur Pomostowych. W dniu 25.03.2017 roku wnioskodawca ukończył 60 rok życia. Nastąpiło z nim rozwiązanie stosunku pracy.

(dowód: plik I-II akt ZUS dot. odwołującego)

Sąd Okręgowy zważył, co następuje.

Odwołanie jest niezasadne i nie zasługuje na uwzględnienie.

Stosownie do treści art. 24 ustawy z 17.12.1998 roku o emeryturach i rentach z Funduszu Ubezpieczeń Społecznych (Dz. U. 2016, 886) dla ubezpieczonych urodzonych po dniu 31.12.1948 roku, zatrudnionych w szczególnych warunkach lub o szczególnym charakterze, z wyjątkiem ubezpieczonych mających prawo do emerytury na warunkach określonych w art. 32, 33, 39, 40, 46, 50, 50a i 50e, 184 oraz w art. 88 ustawy, o której mowa w art. 150, zostaną ustanowione emerytury pomostowe (ust. 2), a zasady, warunki i tryb ustanawiania emerytur, o których mowa w ust. 2, określi odrębna ustawa (ust. 3 ustawy). Ustawą tą jest ustawa z dnia 19.12.2008 roku o emeryturach pomostowych (Dz. U. 2017, 664).

W myśl art. 4 ustawy o emeryturach pomostowych prawo do emerytury pomostowej, z uwzględnieniem art. 5-12, przysługuje pracownikowi, który spełnia łącznie następujące warunki:

1. urodził się po dniu 31.12.1948 roku;
2. ma okres pracy w szczególnych warunkach lub o szczególnym charakterze wynoszący co najmniej 15 lat;
3. osiągnął wiek wynoszący co najmniej 55 lat dla kobiet i co najmniej 60 lat dla mężczyzn;
4. ma okres składkowy i nieskładkowy, ustalony na zasadach określonych w art. 5-9 i art. 11 ustawy o emeryturach i rentach z Funduszu Ubezpieczeń Społecznych, wynoszący co najmniej 20 lat dla kobiet i co najmniej 25 lat dla mężczyzn;
5. przed dniem 1.01.1999 roku wykonywał prace w szczególnych warunkach lub prace w szczególnym charakterze, w rozumieniu art. 3 ust. 1 i 3 ustawy lub art. 32 i art. 33 ustawy o emeryturach i rentach z Funduszu Ubezpieczeń Społecznych;
6. po dniu 31.12.2008 roku wykonywał pracę w szczególnych warunkach lub o szczególnym charakterze, w rozumieniu art. 3 ust. 1 i 3;
7. nastąpiło z nim rozwiązanie stosunku pracy.

Zgodnie z art. 49 tej ustawy prawo do emerytury pomostowej przysługuje również osobie, która:

1. po dniu 31.12.2008 roku nie wykonywała pracy w szczególnych warunkach lub o szczególnym charakterze, w rozumieniu art. 3 ust. 1 i 3;
2. spełnia warunki określone w art. 4 pkt 1-5 i 7 i art. 5-12;
3. w dniu wejścia w życie ustawy miała wymagany w przepisach, o których mowa w pkt 2, okres pracy w szczególnych warunkach lub o szczególnym charakterze, w rozumieniu art. 3 ust. 1 i 3.

W art. 3 ustawodawca wskazał, że prace w szczególnych warunkach to prace związane z czynnikami ryzyka, które z wiekiem mogą z dużym prawdopodobieństwem spowodować trwale uszkodzenie zdrowia, wykonywane w

szczególnych warunkach środowiska pracy, determinowanych siłami natury lub procesami technologicznymi, które mimo zastosowania środków profilaktyki technicznej, organizacyjnej i medycznej stawiają przed pracownikami wymagania przekraczające poziom ich możliwości, ograniczony w wyniku procesu starzenia się jeszcze przed osiągnięciem wieku emerytalnego, w stopniu utrudniającym ich pracę na dotychczasowym stanowisku; wykaz prac w szczególnych warunkach określa załącznik nr 1 do ustawy (ust. 1). Czynniki ryzyka, o których mowa w ust. 1, są związane z pracami determinowanymi: siłami natury - prace pod ziemią, prace na wodzie, prace pod wodą oraz prace w powietrzu (ust. 2 pkt. 1) oraz procesami technologicznymi (ust. 2 pkt. 2): prace w warunkach gorącego mikroklimatu [...], prace w warunkach zimnego mikroklimatu [...], bardzo ciężkie prace fizyczne - prace powodujące w ciągu zmiany roboczej efektywny wydatek energetyczny u mężczyzn - powyżej 8400 kJ, a u kobiet - powyżej 4600 kJ, prace w warunkach podwyższonego ciśnienia atmosferycznego czy ciężkie prace fizyczne związane z bardzo dużym obciążeniem statycznym wynikającym z konieczności pracy w wymuszonej, niezmiennej pozycji ciała; przy czym ciężkie prace fizyczne to prace powodujące w ciągu zmiany roboczej efektywny wydatek energetyczny u mężczyzn - powyżej 6300 kJ, a u kobiet - powyżej 4200 kJ, a prace w wymuszonej pozycji ciała to prace wymagające znacznego pochylenia i (lub) skręcenia pleców przy jednoczesnym wywieraniu siły powyżej 10 kG dla mężczyzn i 5 kG dla kobiet (wg metody (...) pozycja kategorii 4) przez co najmniej 50% zmiany roboczej (ust. 2 pkt 2 lit. a-e).

Za pracowników wykonujących prace w szczególnych warunkach lub o szczególnym charakterze uważa się również osoby wykonujące przed dniem wejścia w życie ustawy prace w szczególnych warunkach lub w szczególnym charakterze, w rozumieniu art. 3 ust. 1 i 3 ustawy lub art. 32 i art. 33 ustawy o emeryturach i rentach z Funduszu Ubezpieczeń Społecznych (ust. 7).

W realiach rozpoznawanej sprawy organ rentowy zaskarżoną decyzją odmówił wnioskodawcy prawa do emerytury pomostowej z uwagi na niespełnienie warunków określonych w art. 4 w związku z art. 49 ustawy pomostowej tj. nieosiągnięcia wieku 60 lat i nieudowodnienia (na dzień 1.01.2009 roku) okresu pracy w szczególnych warunkach lub o szczególnym charakterze w rozumieniu art. 3 ust. 1 i 3 ustawy pomostowej wynoszącego co najmniej 15 lat. W toku prowadzonego postępowania wprawdzie ubezpieczony ukończył wiek 60 lat (w dniu 25.03.2017 roku), ale nie spełnił drugiego ze wskazanych warunków tj. 15 lat pracy (na dzień 1.01.2009 roku) w szczególnych warunkach lub o szczególnym charakterze w rozumieniu art. 3 ust. 1 i 3 ustawy pomostowej.

Ubezpieczony wskazał w toku procesu, że w spółce (...) sp. z o.o. Oddział (...) - (...) z siedzibą w O. na wskazanych wyżej stanowiskach (starszy robotnik, starszy magazynier, kierowca wózka akumulatorowego, ekspedytor II i I klasy, ekspedytor p.o. kierowca pojazdu transportu wewnętrznego oraz ekspedytor) wykonywał pracę w szczególnych warunkach wskazanych w załącznikach do ustawy o emeryturach pomostowych. Wyjaśniał, że w tym czasie wykonywał pracę dotyczącą ekspedycji i zajmował się przeładunkiem na kolejach (e-protokół z 21.06.2017 roku).

Tymczasem załącznik nr 1 wprawdzie wymienia prace załadunkowe, ale doprecyzowuje w pkt. 16, 17 i 21, że muszą to być: prace bezpośrednio przy ręcznym załadunku lub wyładunku pieców komorowych wyrobami ogniotrwałymi; prace bezpośrednio przy ręcznym załadunku lub rozładunku gorących wyrobów ceramicznych lub prace ciężkie fizyczne bezpośrednio przy przeładunku w ładowniach statków. Natomiast załącznik nr 2 jako prace o szczególnym charakterze wymienia jedynie w pkt. 5 prace maszynistów pojazdów trakcyjnych (maszynista pojazdów trakcyjnych, maszynista instruktor, maszynista zakładowy, maszynista wieloczynnościowych i ciężkich maszyn do kolejowych robót budowlanych i kolejowej sieci trakcyjnej, kierowca lokomotywy spalinowej o mocy do 300 KM, pomocnik maszynisty pojazdów trakcyjnych) i kierowników pociągów; w pkt. 6 prace bezpośrednio przy ustawianiu drogi przebiegu pociągów i pojazdów metra (dyżurny ruchu, nastawniczy, manewrowy, ustawiacz, zwrotniczy, rewident taboru bezpośrednio potwierdzający bezpieczeństwo pociągu, dyspozytor ruchu metra, dyżurny ruchu i stacji metra); a w pkt. 7 – prace funkcjonariuszy straży ochrony kolei. Żadne z zajmowanych przez skarżącego stanowisk ani wykonywanych przez niego prac nie zostało wymienione w powołanych przepisach, w tym cytowanym art. 3 pkt. 1 i 3 ustawy pomostowej.

W wyroku z dnia 13.03.2012 roku, sygn.: II UK 164/11, Sąd Najwyższy wypowiedział pogląd, że warunkiem skutecznego ubiegania się o emeryturę pomostową w świetle art. 4 i 49 ustawy z 19.12.2008 roku o emeryturach

pomostowych jest legitymowanie się wymaganym stażem pracy w warunkach szczególnych lub o szczególnym charakterze (w rozumieniu tej ustawy lub dotychczasowych przepisów) oraz kontynuowanie pracy w tych warunkach po wejściu w życie ustawy o emeryturach pomostowych, a więc po 1.01.2009 roku. Osoba ubiegająca się o emeryturę pomostową, która nie kontynuuje pracy w warunkach szczególnych lub o szczególnym charakterze i legitymuje się w związku z tym jedynie stażem pracy "szczególnej" według poprzednio obowiązujących przepisów, może nabyć prawo do tej emerytury jedynie wówczas, gdy dotychczasowy staż pracy można kwalifikować jako pracę w warunkach szczególnych lub o szczególnym charakterze w rozumieniu obowiązujących przepisów (art. 3 ust. 1 i 3 ustawy o emeryturach pomostowych).

W uzasadnieniu tego wyroku stwierdzono, że w ust. 7 art. 3 ustawy o emeryturach pomostowych wskazano jednocześnie, że za pracowników wykonujących prace w szczególnych warunkach lub o szczególnym charakterze uważa się również osoby wykonujące przed dniem wejścia w życie ustawy (a więc przed 1.01.2009 roku) prace w szczególnych warunkach lub o szczególnym charakterze w rozumieniu art. 3 ust. 1 i 3 ustawy lub art. 32 i art. 33 ustawy o emeryturach i rentach z Funduszu Ubezpieczeń Społecznych. Ustawa o emeryturach pomostowych dopuściła odstępstwa od przesłanki wymienionej w jej art. 4 pkt 6, wskazując w art. 49, że prawo do emerytury pomostowej przysługuje również osobie, która po 31.12.2008 roku nie wykonywała pracy w szczególnych warunkach lub o szczególnym charakterze, w rozumieniu art. 3 ust. 1 i 3, spełniła warunki określone w art. 4 pkt 1-5 i 7 i art. 5-12, a w dniu wejścia w życie ustawy miała wymagany w przepisach, o których mowa w pkt 2, okres pracy w szczególnych warunkach lub o szczególnym charakterze, w rozumieniu art. 3 ust. 1 i 3.

Warunkiem skutecznego ubiegania się o emeryturę pomostową w świetle wykładni językowej art. 4 i 49 ustawy, jest więc legitymowanie się określonym stażem pracy w warunkach szczególnych lub w szczególnym charakterze (w rozumieniu ustawy o emeryturach pomostowych lub dotychczasowych przepisów) oraz kontynuowanie pracy w tych warunkach po wejściu w życie ustawy, a więc po 1.01.2009 roku. W przypadku, gdy osoba ubiegająca się o to świadczenie nie kontynuuje pracy w warunkach szczególnych lub o szczególnym charakterze i legitymuje się w związku z tym jedynie stażem pracy "szczególnej" według poprzednio obowiązujących przepisów, może nabyć prawo do "nowego" świadczenia jedynie wówczas, gdy dotychczasowy staż pracy (okres prac) można kwalifikować jako pracę w warunkach szczególnych w rozumieniu dziś obowiązujących przepisów (art. 3 ust. 1 ustawy) lub o szczególnym charakterze (art. 3 ust. 3 ustawy). Innymi słowy brak podstaw prawnych do przyznania emerytury pomostowej ubezpieczonemu, którego dotychczasowy okres pracy w warunkach szczególnych lub w szczególnym charakterze, dziś nie może być tak kwalifikowany.

W ocenie Sądu Okręgowego ubezpieczony nie spełnia warunków do przyznania mu prawa do emerytury pomostowej na podstawie art. 4 lub 49 ustawy o emeryturach pomostowych. W dniu wejścia w życie ustawy (decydujący jest więc dzień 1.01.2009 roku – stosownie do punktu 3 art. 49 ustawy), nie wykonywał bowiem pracy w szczególnych warunkach w rozumieniu ustawy o emeryturach pomostowych i nie wykonywał również pracy w takich warunkach w rozumieniu tej ustawy przed dniem 31.12.2008 roku.

Z zebranego materiału dowodowego wynika jednoznacznie, że w spornych okresach pracy w powołanej spółce ubezpieczony wykonywał stale i w pełnym wymiarze czasu pracy prace polegające na przeładunku na kolejach. Były to prace w szczególnych warunkach wymienione § 4 ust. 3 rozporządzenia Rady Ministrów z dnia 7.02.1983 roku. Potwierdza to świadectwo wykonywania pracy w szczególnych warunkach wydane przez pracodawcę skarżącego z 9.01.2017 roku. Pracy ubezpieczonego w tym przedsiębiorstwie nie można jednak zakwalifikować jako pracy w warunkach określonych w powołanych punktach załącznika 1 i 2 do ustawy o emeryturach pomostowych. Wynika to w sposób niebudzący wątpliwości z wyjaśnień samego ubezpieczonego oraz zgromadzonego w sprawie materiału dowodowego, w tym zaświadczeń uzyskanych od ówczesnego pracodawcy ubezpieczonego. Nadto, co ważne, ubezpieczony nie otrzymał od pracodawcy świadectwa wykonywania prac zgodnie z załącznikiem do ustawy o emeryturach pomostowych, a jedynie, co wyżej wskazano, świadectwo wykonywania pracy w szczególnych warunkach z dnia 9.01.2017 roku z powołaniem na przepisy rozporządzenia Rady Ministrów z dnia 7.02.1983 roku w sprawie wieku emerytalnego pracowników zatrudnionych w szczególnych warunkach lub w szczególnym charakterze wskazujące oraz rozporządzenie w sprawie prac w szczególnych warunkach w zakładach pracy resortu komunikacji

(Dz. U. nr 8 z 1983 roku). Jednocześnie wnioskodawca nie został zgłoszony w ZUS jako pracownik zatrudniony w warunkach szczególnych, a tym samym nie zostały opłacone za niego składki na Fundusz Emerytur Pomostowych.

Sąd dał wiarę zgromadzonym dokumentom, albowiem ich prawdziwości strony nie kwestionowały w toku procesu. Dowody te korelują wzajemnie ze sobą i z całokształtem zebranego materiału dowodowego, nie ma więc żadnych podstaw, aby je kwestionować.

Jednocześnie Sąd oddalił zgłoszone przez stronę odwołująca się w piśmie z dnia 24 kwietnia 2017 r. oraz na rozprawie wnioski dowodowe, albowiem były one nieprzydatne dla rozstrzygnięcia sprawy, nadto sprawa została dostatecznie wyjaśniona do merytorycznego rozstrzygnięcia.

Skoro więc ubezpieczony nie spełnił warunku świadczenia pracy w warunkach szczególnych określonych w ustawie pomostowej, to nie było podstaw, aby przyznać mu prawo do emerytury pomostowej.

W tym stanie rzeczy Sąd na podstawie art. 477¹⁴ § 1 k.p.c. orzekł jak w wyroku.

/-/ SSO Beata Łożyńska – Motyka